

da bi kaj prodal od svoje krame. Tekom pogovora z učeno žensko pa je pisateljico tako navdušil za svoje pristočno pripovedovane doživljaje, da je starčka z zanimanjem poslušala in pripomnila uprašanje, če je tudi zapisoval dogodke v dnevnik, katerega jej naj prinese ob priliki.

Par dni za tem se je zgledil stari Al. Horn pri pisateljici z rokopisom. Levis je bila vsa navdušena za zapiske in se mu je ponudila, da bo spisala na podlagi teh knjigo. Na ta način je nastal tolikanj čitan spis »Ob Slonokoščeni obali.« Knjiga je žela v Ameriki in na Angleškem popolen uspeh in doživela eno izdajo za drugo. Nobeden od čitateljev ni hotel verjeti, da je sploh kdaj živel Horn, ki je preživel tako pravičeno doživljaje. Šele sloviti angleški pisatelj Galswort je prepričal občinstvo, da ta čudni in izvanredni mož resnično še živi.

Horna je knjiga obogatela in je postal na mah oboževanec vseh čitatelev.

Preselil se je nazaj na Angleško in se nastanil v grofiji Kent. Bogznaj kolikokrat v življenju je bil ranjen od levov, pušic ter sulic črncev. Še nekaj tednov pred svojo smrtjo je zatrjeval, da se ima zahvaliti za svoje dolgo življenje ne šolskemu zdravilstvu belega človeka, ampak zdravniški izkušnosti afriških črncev — domačinov. V boleznih in ranah so ga vsikdar lečili zamorci in temu dejstvu se ima zahvaliti za zdrave noge, katere mu je hotel nekoč angleški kirurg ob priliki ranjenja za vsako ceno odrezati. Glede ran na nogah se je zaupal ranocelniku Kaniblov, ki ga je v par tednih ozdravil popolnoma.

*

Zamenjam izberno vino iz najboljših vinogradov za suha bukova drva ali za rezan les. Franjo Gulišek, Maribor, Razlagova ulica št. 25. 1932

Državna podpora po toči poškodovanim. Ministrski svet je sklenil podeliti kmetom, katerim je pobila toča, 1 milijon podpore. Podpora se bo razdelila na podlagi seznamov, ki jih predlože banske uprave, in sicer le onim, ki so podpore najbolj potrebni. Podporne sezname bodo napravile v posameznih okrajih posebne komisije.

Na banovinski vinarški in sadjarški šoli v Mariboru se v šolskem letu 1931—1932 še nekatera, deloma popolnoma in deloma do polovice prosta mesta za oddati. Zanimanci naj pošljejo prošnje za sprejem v smislu razpisa v 6. številki »Sadjarja in vrtnarja«, odnosno 11. številki »Kmetovalca« najkasneje do 3. avgusta t. l. ravnateljstvu imenovanemu šole.

Sprejem v banovinsko kmetijsko šolo v Št. Juriju ob južni žel. Novo šolsko leto 1931-32 se začne početkom oktobra ter traja polnih 12 mesecev. Sprejme se 34 gojencev in sicer 8 dirlj vrsti le kmečke sinove, za katere se

predvideva, da ostanejo na kmetijah kot bodoči gospodarji. — Sprejemni pogoji za novo ustanovljeno banovinsko gospodinjstvo šolo v zavodu z 10mesečnim tečajem se bodo razglasili pozneje, ker se pouk v novi zgradbi predvidevno pred novim letom ne bo mogel pričeti.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Po inicijativi tuk. podružnice Kmetijske družbe, ki ji predseduje delavni g. Karničnik Gašper, se je vršil v Društvenem domu trimesečni kmetijsko-gospodinski tečaj pod vodstvom gospe Jele Premrou. Javni izpit gojenk ob sklepu tečaja je pokazal krasen uspeh. Iskreno čestitamo! Gojenkam želimo, da postanejo vzori slovenskih gospodinj.

V. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov. Zalec v Savinjski dolini, dne 15. julija 1931. — Že delj časa trajajoča tropična vročina brez padavin se že kaže v itak neenako razvitih nasadih, posebno na prodnatem svetu, na ta način, da orumenevajo spodnji listi in postanejo žrtve solnčnega paleža. Ako tropične vročine ne bode kmalu konec, sledilo bo še kaj opasnejšega. Tačas je rastlina v najlepšem razcvetju, vendar kopni po temeljitom osveženju. — Naši hmeljarji so vohče mnenja, da letošnji hmeljski pridelek ne bo preobilan. — Društveni odbor.

*

Fr. Wernig:

Važna kmetijska vprašanja za okraj Slovenjgradec.

Tako težko, kakor malokje, občuti breme današnje gospodarske krize naš kmetovalec. Spričo te krize, katera je bila na pohodu, se je začelo med dalekovidnejšimi in nesebično delavnimi kmetovalci pred kakim letom gibanje, da bi se posvetilo malo več pažnje razvoju mlekarstva v okraju, reji molznih krav in živinoreji sploh. Vsestranski pomisleki in tostvarne zapreke glede uveljavljanja tega stremljenja v okviru naše živinorejske zadruge so nam še v spominu. Kako pravilno pa je bilo stremljenje nekaterih zadružnikov, — stremljenje, ki je žal prišlo prepozno, ki se ni proniknilo vsega našega ljudstva — občuti vse naše gospodarstvo.

»Edino, kar še gre v denar, je dandanes maslo; pa tega prodajo lahko le posestniki s prvovrstno kakovostjo«, mi je pripovedoval ves zbezan in obupan nedavno predsednik kmetijske podružnice nekoč tako imovitega Mislinja. »Da bi se pa ljudje združili v kakim mlekarški zadrugi, ki bi edino mogla proizvajati prvovrstno in enotno blago za eksport, zato manjka ljudem še smisla za skupnost. Vsak vleče na svojo stran in misli le nase v — svojo škodo«, dalje pripoveduje prevdarni kmetovalec.

»Da, da«, pripomnim, »manjka nam zadružništva in predvsem blaga, kakoršnega išče današnji trg, posebno v inozemstvu. Slabše vole kupi domači mesar le še za klobase. Na nekem sejmu se je pri nas prodalo vole po 3 in 4 Din za 1 kg.«

»Čudno, v Št. Juriju ob južni žel. pa so pred par dnevi naložili mnogo vagonov volov po 6 Din za 1 kg.«

»Verjamem«, odvrnem, »ali pa veste tudi, da so v okolici Št. Jurija vola neprimerno boljše rejeni, kakor pri nas? Ni pa boljša reja odvisna od pasme — ampak od krmljenja v mladosti in od boljše, tečnejše krme, katero pa lahko prideluje zdaj s primernim gnojenjem z gnojnico tudi naš kmetovalec. Vsaj dobre gnojnične jame bomo imeli že kmalu vsepovsod.«

—

Ustavim se nedavno na potovanju iz Dravograda v Slovenjgradec pri marsikaterem kmetovalcu, da poprosim za malo kislega mleka. Toda, strmite! V najizrazitejši planinski dolini Štajerske mi ni mogoče dobiti niti skodelice mleka. — »Ga nimamo niti za dom«, mi povedo marsikje. — »Pa mi bode v Slovenjgradu, v mestu, ki postaja vedno privlačnejše za tujce iz vseh krajev, sreča bolj mila«, si mislim in grem od hotela do hotela, od gostilne do gostilne, pa se moram končno vrniti domov, ne da bi mi bilo mogoče dobiti le žlico kislega mleka.

»Kaj nam koristi vsa propaganda za tujski promet, krasni naravni posnetki še krasnejše tiho-romantične slovenjgraške planinske krajine po gg. Kieserju in Kvacu, ako ne moremo ljudem nuditi najpriprostejših in najzdravejših naravnih okrepčil, katera lahko dobi tujec za mal denar v vsakem drugem letovišču, celo v Celju in Mariboru v obliki kislega mleka — jogurta.« To premišljujem in se potožim tajniku naše živinorejske zadruge, ki mi smeje pojasni:

»Mleko lahko prodam, kolikor bi ga imel. Toda polovica kmetovalcev nima mleka niti za dom.«

»Pa, ali bi se ne dalo ljudi pridobiti za intenzivnejše mlekarstvo?« mu odvrnem.

»Zdaj še bržčas ljudje nimajo zanimanja, smisla in sploh veselja za večje in trajnejše proizvajanje in prodajo mleka. Vsaj dokler je »še les«, je bila živinoreja in prodaja mleka pri nas le bolj postranska stvar. Težko, težko je pridobivati pravemu kmetijstvu precej odtujeno ljudstvo za vztrajno živinorejo in mlekarstvo, ki navidezno nosi le majhne dohodke, kateri pa so vendar trajni in stalni. In to zadnje toliko naših kmetovalcev vse premale upoštevajo!

In zdaj naj še kdo ugovarja, ali ni imel predsednik naše živinorejske zadruge g. Lobe prav, ko si je toliko prizadeval, da bi bila v Slovenjgradu — stalna prodajalna mleka, oziroma mlekarna?!

*

Vprašanja in odgovori.

Vojnica.

Ker prejemanje v tem oziru polno vprašanj, odgovarjamo tem potom vsem naenkrat z obširnejšim pojasnilom.

Zakon o ustroju vojske določa v par. 227:

Vojnica je denarna obveznost za vse državljane, ki ne služijo pri vojski in mornarici.

osebno, pa jim ni služba pri vojski in mornarici odložena.

Clen 223: Vojnica morajo plačati:

1. Stalno in začasno nesposobni.
2. Družina, imovina, obrti ali dohodki onih, ki se kakorkoli odtegnejo služenju svojega obveznega roka.

3. Družina, imovina, obrti ali dohodki onih, ki ne morejo osebno služiti, ker prestajajo sodno obsodbo ali zaradi tega, ker ne uživajo državljske časti.

Vojnica znaša:

Za one pod točko 1) 50% letnega neposrednega davka na njihovo imovino.

Za one pod točko 2) in 3) pa 100% letnega neposrednega davka.

Za one, ki so nalašč sebe pohabili, da niso za vojno sposobni, se odreja vojnica na 100% letnega neposrednega davka.

Vojnica se plačuje od dovršenega 20. do dovršenega 50. leta.

Clen 220: Plačevanja vojnice so oproščeni:

1. Oni, ki uživajo invalidno podporo.
2. Oni, ki so postali nenamerno nesposobni v vojaški službi.

3. Umobolni, gluho-nemi, slepi in pohabljeni, ako so za delo nesposobni in ne plačujejo nad 120 Din neposrednega davka.

Pritožbe: Če kdo misli, da se ga je pogrešno vpisalo med one, ki naj vojnico plačujejo, se naj pritoži na komando svojega vojnega okrožja. Oni pa, ki misli, da je vojnica previsoko zaračunana, pa se naj pritoži na davčno upravo, pod katero spada. Z izjavo pritožbe se ne zadržuje pravica plačila vojnice.

Kdor želi podrobnejša navodila, posebno še pa župani in občinski tajniki, naj naročijo »Pravila za vplačevanje vojnice«. Stane 10 D in se naroča pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

D. S. v št. J.

Nekdo me je ovadil, da sem prodal in izvozil 4 vagone sadja. Predpisali so mi zato 2000 Din davka. V resnici nisem nikakega vagona sadja spravil v promet in tudi nisem obrtnik. Davčni odbor v Mariboru je mojo pritožbo zavrnil. Kaj naj sedaj storim?

Odgovor:

Ker veste za ovaditelja, je najbolje, da nje-

ga prisilite, da prekliče. Zoper odločbo davčnega odbora se pritožite na upravno sodišče v Celju, kjer tudi omenite, kdo vas je ovadil in zakaj.

S. A. v J.

V tožbi sem zmagal. Ali nasprotna stranka ni imela denarja, pa sem moral jaz plačati svojega advokata. Zdaj sem ugotovil, da je uživalec nekega posestva, ne lastnik. Ali lahko kaj iztožim?

Odgovor:

Ker ste vi najeli advokata, ga morate tudi plačati, toda le svojega in sodne stroške. Od nasprotna stranke lahko izterjate potem tožbe in dobite potem rubeža.

Šm. p. J.

Ali smejo učiteljice med učno uro po hišah hoditi in prodajati karte za prireditve?

Odgovor:

Ako se je to zgodilo brez vednosti šolskega vodstva, mu to javite. Če je bil nered v šoli zaradi tega in je šolsko vodstvo vedelo za to, lahko javite šolskemu nadzorniku. Je pa stvar taka: Treba je zelo previdno vse napraviti in dokazati, ker sicer ste lahko kaznovani vi sami!

J. J. v G.

Stara občinska cesta, ki je bila malo v rabi, bi se v smislu dogovora pred dvema letoma morala urediti in razširiti, ker so tam ob cesti sedaj nove hiše. Kam se naj obrnemo, da se to uredi?

Odgovor:

Napravite skupno vlogo na občino, kjer zahtevajte, da se v smislu dogovora in protokola komisije cesta uredi. Ako občina na to ničesar ne ukrene, prijavite zadevo na srezkega načelnika.

*

Vlaganje kumarca.

Zelo prikljubljena jed skozi celo leto so kisle kumarce. V vsaki hiši naj jih imajo nekaj kozarcev na razpolago. Se-

daj je čas, da jih vložite! Napravite pa to takole:

Majhne sveže kumarce, dolge kakih 5 do 10 cm, še zelene, osnažimo vsake omazanije in jih namakamo v čisti vodi pol dneva. Voda jim namreč odvzame grenkobo. Nato jih vzamemo iz vode in jih s prtom do suhega obrišemo ter vložimo tesno drugo na drugo v kozarec ali steklenico. Med kumare vlagamo lavorjevo listje, cel poper, celo papriko, koper in višnjevo listje. Tudi je dobro vložiti nekoliko hrena, narazanega na tanke liste. Tako napolnjeno steklenico zalijemo s kuhanim in in dobro prečiščenim jesirom, katerega smo dodali tudi na vsak liter dve žlici soli. Jesir mora biti popolnoma hladen, predno se ga vlije na kumare. Posodo potem dobro zavijemo s pergamentnim papirjem ali z mehurjem in jo shranimo na hladnem suhem prostoru. Na vrh jesiha vlijejo nekateri tudi nekaj olja.

Madeži od smole.

Sedaj, ko se mnogo gibljemo med drevjem po gozdu, pa tudi sicer je potrebno vedeti, kako odpravimo madeže smole iz obleke. Madež smole v volneni obleki briši s cunjico, ki si jo namočil v špiritu ali etru. Iz ostalega blaga spraviš madež tako, da namažeš mesto, kjer je madež s kako mastjo ali maslom, nato pa dotično mesto izpereš z milom in vročo vodo. Tudi s sodo v vroči vodi se ti bo posrečilo izprati tak madež. Z rok pa si madež najlažje opereš s petrolejem.

Kako braniš stročji fižol.

Navajeni smo sicer jesti stročji fižol v tej dobi, ko ga je povsod dovolj, toda zelo bi nam dišal tudi pozimi. Zdrav stročji fižol naberi in ga na koncih obreži, odstrani niti in prereži na pol. Zložiti ga kolikor mogoče na tesno v sodec, nasoli ter zopet dobro stlači. Nato sodec zabij, postavi v klet in čez nekaj dni ga obrni. Obrni ga vsak teden en-

Januš Golec:

Guzaj.

30

Od Vrečka na Žegarju do nekdanj Drobnetove krčme je nekaj minut mimo par hiš in skozi smrekov gozdlič že ob pobočju hriba zidana, s slamo krita hiša. Na levo je bila krčma, na desno vinska klet. Od hiše na levo je polovico slamnatostrehega poslopja parma za listje, levi del je zidan k hribu in je služil kot shramba za sadjevec, kislo zelje, repo in krompir. Pol streljaja pred hišo je kozolec. Med nekdanjo krčmo in kozolcem je trata, na kateri rastejo orehi, tepke in drugo sadno drevje. Kolovoz iz Žegarja proti Slivnici je peljal mimo krčme, današnja nova cesta gre nižje.

Predno sta stopila orožnika iz smrekovega gozdiča na plan, da bi ju že bilo videti od Drobnet, sta zavila s kolovoza po pobočju v gozd, odkoder sta nameravala nekoliko opazovati živ-

ljenje pred krčmo. Opazila nista nič sumljivega, nobenega odraslega človeka, pač pa je pasel v bližini gozda fantek živino. Grizold je privabil pastirčka z vso ljuheznostjo k sebi. Ko se otrok vidno ni več bal, mu je dal groš z naročilom, naj gre v krčmo kupiti kruha in jima pride hitro povedat, kdo vse je v izbi. Dečko je vzel denar in šel. Vrnil se je s poročilom, da ni v krčmi žive duše, pijejo pač v zidanici poleg hiše: krčmar in še dva moška.

Žandarja sta sklenila, da si bosta ogledala pivsko družbo natančneje.

Pripravila sta se in stekla kar najbolj urno proti odprti pivnici. Ko sta že bila blizu zidanice, so se zaprla vrata in iz kleti sta utekla bežečih korakov gostilničar in še en moški ter se spustila oba za hišo navzdol po hribu. Nekdo je zaklepal kletna vrata od znotraj glasno ter z ropotom. Grizold je vprašal: »Kedo je? Odprite!

Nobenega odgovora.

Blizu zidanice v smeri proti zakienjenim vratom je bil zložen precejšen kup drv. Stres je stopil za drva ter stražil od spredaj. Grizold se

Voda in ogenj.

Narodna.

Gospodinja je stavela v kotlu vodo nad ogenj, da bi zamesila kruh.

Ogenj vpraša:

»Ti je segla moja muka že do vrhunca, hladna voda?«

»Da, in kako, moj stari in večni sovražnik. Ali trpeti moram, odkar so me vzeli materi reki. Dokler sem bila združena z drugimi v reki, se mi ni nič smel približati.«

Ogenj je odgovoril:

»Dostikrat si tudi ti mene prišla za srce in glavo. Ako si ti že moj sovražnik, čemu jaz ne bi i tebe sovražil?«

»Včasih sem te pogajala. Nikoli nisem sa-